

DE KLEINE KRONIEK

het mededelingenblad van de
oudheidkamer voor TIEL
en **OMSTREKEN**

Uitgave: Vereniging Oudheidkamer voor Tiel en Omstreken

<http://www.oudheidkamer-tiel.nl>

Redactie: Frits Kat
Koos Gelens
Pierre van der Schaaf

Annemarie Daalderop
Liesbeth de van der Schueren-Bauduin

Redactieadres: Nieuwe Tielseweg 20-23
4001 JW Tiel
Tel. 0344-620220

E-mailadres: secretaris@oudheidkamer-tiel.nl

September 2013

Een toelichting op de komende programma's van de OUDHEIDKAMER

Het centrale thema van de lezingencyclus in 2013-2014 is **De Baltische landen**.

donderdag 19 september 2013: De stereofotografie, geschiedenis en toepassingen , lezing door Ben Weeber

Voorgaande jaren werd het lezingenprogramma van de Oudheidkamer steeds geopend met een filmvoorstelling die betrekking had op het in dat seizoen te behandelen thema. Het is ons helaas niet gelukt een speelfilm of documentaire te vinden die een goed beeld geeft van de Baltische Staten.

In plaats daarvan zal Ben Weeber een bijzondere presentatie verzorgen over stereofotografie.

Hiervoor moeten alle aanwezigen een stereobril opzetten, die u bij aanvang van de avond wordt verstrekt. Eerst wordt uitgelegd wat stereofotografie inhoudt en daarna volgen foto's die laten zien wat je met het medium kunt doen. Daarna stereofoto's gemaakt van stereokaarten uit de Amerikaanse Burgeroorlog, de Eerste Wereldoorlog en de "Belle Epoque". Na de pauze zien we stereofoto's van de gebieden waaruit de Baltische Staten zijn voortgekomen en tenslotte nog beelden van Tallin en Riga.

Maandag 7 oktober: Geschiedenis van de Baltische Staten,

lezing door Frits Kat.

Net als in voorafgaande jaren zal Frits Kat een historisch overzicht verzorgen. Hij zal zich hierbij vooral richten op de geschiedenis van de twintigste eeuw. De nadruk ligt op het onafhankelijk worden van de drie Baltische staten na de Eerste Wereldoorlog, het verlies van die onafhankelijkheid als gevolg van de geheime bepalingen van het Molotov-von-Ribbentroppakt, de bezetting door nazi-Duitsland en de gruwelen waarmee dat gepaard ging. Het einde van de oorlog betekende geen herstel van de onafhankelijkheid. De drie landen gingen weer deel uitmaken van de USSR. De implosie van de USSR betekende het begin van een tweede onafhankelijkheid en uiteindelijk zelfs toetreding tot de Europese Unie. Naast het weergeven van de historie zal er ook aandacht geschonken worden aan cultuur in de ruimste zin van het woord.

zaterdag 12 oktober 2013

Onze jaarlijkse kleine excursie gaat dit jaar naar Museum Huis Doorn in Doorn dat zijn bekendheid vooral dankt aan de Duitse ex-Keizer Wilhelm II.

Wilhelm vlucht, na de Duitse nederlaag in de Eerste Wereldoorlog, naar het neutrale Nederland en koopt Huis Doorn in 1919. Hij zal er wonen van 1920 tot zijn overlijden in 1941. Het huis was oorspronkelijk een uit de veertiende eeuw daterende waterburcht, die aan het eind van de achttiende eeuw werd verbouwd tot een elegante buitenplaats. Keizer Wilhelm laat het huis aan de eisen van de moderne tijd aanpassen en laat persoonlijke objecten, meubels, schilderijen en zilver uit keizerlijke paleizen in Berlijn en Potsdam overkomen. Zo kan de vorstelijke asielzoeker naar zijn stand blijven leven.

Ook aanpassingen van het grote- in Engelse landschapsstijl aangelegde- park krijgen zijn aandacht. Deze keizerlijke residentie is nu een museum. De oorspronkelijke inrichting is nog helemaal intact en biedt de bezoeker een authentiek beeld van internationaal vorstelijk wonen.

Ons programma ziet er als volgt uit:

11.15 uur: aankomst bij Museum Huis Doorn, Langbroekerweg 16a, Doorn, met eigen vervoer.

Parkeerplaats naast de ingang van het museum en park. Voor degenen die slecht ter been zijn is er een kleine parkeergelegenheid naast de Oranjerie. U rijdt dan onder de toegangspoort door tot de Oranjerie. Koffie/thee en cake in de Oranjerie.

12.00 uur: museumbezoek met rondleiding.

(voor Museumjaarkarthouders gratis; niet vergeten deze Museumjaarkaart mee te brengen!)

13.30 uur: lunch in de Oranjerie (kopje soep, belegde broodjes, krentenbol, koffie, thee, melk, karnemelk).

Na de lunch kunt u een wandeling in het park maken.

De kosten zijn € 15,00 voor leden en € 20,00 voor niet-leden (inclusief koffie, rondleiding en lunch). U dient voor eigen vervoer te zorgen!

*De inschrijfstrook bevindt zich op de laatste bladzijde, **onderste strook!***

Dinsdag 15 oktober: Chaim Soutine, lezing door Roos Fokkema

Chaim Soutine, 1893-1943, tijdgenoot, lotgenoot en vriend van kunstenaars als Chagall, Lipchitz en Modigliani werd geboren in de buurt van Minsk in Wit-Rusland, als zoon van een Joodse kleermaker. Hij volgde een opleiding aan de kunstacademie in Vilnius (Litouwen) en vertrok in 1913 naar Parijs waar hij terecht kwam in La Ruche, de "bijenkorf" waar buitenlandse kunstenaars kwamen en gingen. Zijn belangstelling in Parijs ging meer uit naar de oude meesters, zoals Chardin en Rembrandt die te zien waren in het Louvre, dan naar de moderne ontwikkelingen om hem heen van Fauvisme en Kubisme. In Ceret, in Zuid Frankrijk ontwikkelt hij zijn eigen ruwe manier van schilderen met dikke verfstreken, felle kleuren en vervormingen. De Amerikaanse kunstverzamelaar Albert C. Barnes koopt in 1923 ruim 50 werken van Soutine en zorgt voor bekendheid van zijn werk in Amerika. Mede hierdoor werd Soutine een van de grote inspiratiebronnen voor Willem de Kooning en de New York school.

In deze lezing wordt het werk van Soutine, landschappen, stilleven en portretten, besproken en wordt zijn werk in kunsthistorische context geplaatst.

Dinsdag 29 oktober: Presentatie Biografisch Woordenboek deel 6: vier apothekers

De Historische Werkgroep Tiel heeft weer 32 biografieën gereed voor een zesde deel van het BWT. Dat boek verschijnt dit najaar en zal worden gepresenteerd in De Drumptse Hof op dinsdag 29 oktober. Op die avond worden weer enkele biografieën door de auteurs toegelicht. Ditmaal gebeurt dat aan de hand van een thema, want toevallig staan er drie achtereenvolgende apothekers in het boek. Allereerst zal Jan van Lookeren Campagne, een Arnhemse gastauteur van Tielse afkomst, het verhaal vertellen over zijn betovergrootvader P.J. Campagne, o.a. oprichter van Physica. Emile Smit sluit aan met de biografie van N. Verweij, schoonzoon van Campagne en bekend van het bedrijf Verweij en Spoorenberg. Vervolgens belicht Peter Schipper de roemruchte J.J. Vermet, nog recent hoofdpersoon in de Betuwse musical Kerstgeest. Om het verhaal nog completer te maken geeft Johan Goossen informatie over Vermets opvolger A.H. van den Berg, die tot 1980 de apotheek leidde en daarnaast wethouder van Tiel was. Zijn biografie stond al in BWT-3.

Dinsdag 12 november: Het Concertgebouworkest, lezing door Pierre van der Schaaf
Twee jubilea in één jaar:

125 jaar Koninklijk Concertgebouw en
Koninklijk Concertgebouw Orkest in Amsterdam.

Op dinsdag 12 november a.s. om 20.00 uur zal Pierre van der Schaaf in de Drumptse Hof een lezing verzorgen over deze twee jubilarissen die in tal van opzichten aan elkaar zijn verbonden. In april 1888 werd de Grote Zaal van het Concertgebouw feestelijk geopend en ruim een half jaar later gaf het Concertgebouw Orkest haar eerste concert. Daarmee werd in één klap de grote muzikale achterstand op andere grote steden ingelopen. Maar daar ging wel het een en ander aan vooraf! Zo lag het gebouw toen nog in de gemeente Nieuwer-Amstel, waar de bouwgrond aanzienlijk goedkoper was dan in Amsterdam, terwijl de verbinding met het openbaar vervoer (de tram) nog enkele jaren op zich zou laten wachten. Maar aangezien de 'bon ton' van Amsterdam zich in die jaren per koets liet vervoeren leverde een volle zaal vooral lange wachttijden bij het uit- en instappen op en tal van parkeerproblemen! Sindsdien is er veel gebeurd: er kwam een Kleine Zaal bij (een kopie van de zaal van Felix Meritis) net als een groot orgel en de akoestiek van de Grote Zaal kwam dankzij een aantal forse ingrepen tot de huidig vermaarde kwaliteit. De luidruchtig suizende gasverlichting werd allengs vervangen door elektra en dirigenten kwamen en vertrokken: momenteel is het orkest trouwens pas aan zijn 6^e chef-dirigent toe! Onder hen als bekendste Nederlanders Willem Mengelberg, Eduard van Beinum en Bernard Haitink. In historisch beeld en geluid passeren zij alle zes, net als verschillende beroemde gastdirigenten en solisten de revue. Daarnaast worden er tipjes van tal en al dan niet persoonlijk getinte muzikale sluiers opgelicht. Daardoor kan er bijvoorbeeld kennis worden gemaakt met wat er al zo komt kijken voordat een concert plaats kan vinden.

Vrijdag 22 november: Betuwse Maaltijd

Restaurant Buitensporig (Stationsplein Tiel) is wegens succes in voorgaande jaren weer gekozen voor het serveren van de jaarlijkse Betuwse Maaltijd. Het is niet alleen een aardig restaurant maar ook onderdeel van de Zorgboerderij Thedingsweert waar de in de keuken gebruikte biologische producten vandaan komen. In het restaurant helpen ook medewerkers met een beperking. Een bijzonder project dat onze steun meer dan waard is!

Om 19.00 uur bent u welkom in het restaurant op de begane grond voor een drankje (wijn of frisdrank)
Om 19.30 uur wordt boerenkool met Gelderse rookworst, speklapje, jus en tafelzuur geserveerd, met een drankje naar keuze.

Het nagerecht is een Railtender (bolletjes ijs met noten, honing en slagroom).

Daarna koffie of thee.

De kosten zijn € 15,00 inclusief 3 drankjes (witte of rode wijn, frisdrank, koffie/thee) voor leden en € 23,00 voor introducés.

*De inschrijfstrook bevindt zich op de laatste bladzijde; **bovenste strook!***

Maandag 25 nov: Tiel in 1813 lezing door Emile Smit

Kozakken in Zoelen. Een kanonskogel die in de Groote Sociëteit werd geschoten. Tiel en omgeving bewaren nog enkele herinneringen aan de maanden november en december 1813, toen het Franse juk werd afgeworpen. Het waren voor de stad moeilijke tijden. Vanaf eind 1812 – toen de berichten over het fiasco van Napoleon in Rusland tot Nederland doordrongen – wist men, dat de Franse keizer niet zo onoverwinnelijk was als gedacht. Dat gaf hoop, want echt populair was het Franse bewind niet. Toen de geallieerde legers opmarcheerden naar de Nederlandse grens, groeide ook hier de drang naar herstel van de onafhankelijkheid. Maar de Fransen gaven zich niet zomaar gewonnen. Hoe deze spannende maanden verliepen wordt in de lezing van Emile Smit toegelicht.

Dinsdag 10 december: 1000 jaar dynamisch leven bij de grillige Waal, lezing door Ferdinand van Hemmen

Het klimaat verandert. Naar verwachting blijft dat niet zonder gevolgen voor Nederland. Momenteel wordt er volop gepuzzeld over versterking van dijken en extra ruimte voor de rivieren om duurzaam te kunnen wonen en werken in de grote Nederlandse delta. De ingrepen vragen om veerkracht van de bewoners van het rivierengebied, onder wie de Tielenaars. Maar de geschiedenis leert dat verandering onlosmakelijk verbonden is met het rivierengebied en dat de mens daarbij een wonderlijk aanpassingsvermogen tentoonspreidde. Landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen komt dit haarfijn uitleggen in zijn lezing "1000 jaar dynamisch leven bij de grillige Waal." De moeizame , stapsgewijze , verovering van het land op het water, het slimme watermanagement dat de mens hierbij ontwikkelde en de strijd tegen het water.

Een strijd die nog altijd voortduurt. En die de mens zal blijven uitdagen.

INSCHRIJFSTROOK BETUWSE MAALTIJD OP VRIJDAG 22 NOVEMBER 2013

vóór 15 november 2013 insturen aan:

Mw A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel, 0344-620220, of a.daalderop1@kpnplanet.nl

Naam

Adres

Woonplaats/postcode

Telefoon

geeft zich op voor de Betuwse Maaltijd op vrijdag 22 november 2013 met personen (waarvanintroducés).

U kunt zich ook aanmelden via de site van de Oudheidkamer of door een e-mail te sturen naar mededelingen@oudheidkamer-tiel.nl.

De kosten zijn € 15,00 voor leden en € 23,00 voor introducés.

Het totaalbedrag van euro is overgemaakt op rekening 4240023 ten name van Oudheidkamer Tiel, te Tiel, met vermelding van uw naam en voorletters en "Betuwse Maaltijd".

Wij maken u er op attent dat uw deelname aan de Betuwse Maaltijd alleen geregistreerd wordt na ontvangst van het door u overgemaakte bedrag.

Wilt u dus tijdig voor betaling zorg dragen?

✂-----

INSCHRIJFSTROOK KLEINE EXCURSIE NAAR MUSEUM HUIS DOORN OP Zat. 12 OKTOBER 2013

vóór 4 oktober 2013 insturen aan:

Mw A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel 0344-620220, of a.daalderop1@kpnplanet.nl

Naam

Adres

Woonplaats/postcode

Telefoon

geeft zich op voor de kleine excursie op zaterdag 12 oktober 2013 metpersonen (waarvan introducés).

U kunt zich ook aanmelden via de site van de Oudheidkamer of door een e-mail te sturen aan mededelingen@oudheidkamer-tiel.nl.

De kosten zijn € 15,00 voor leden en € 20,00 voor introducés, inclusief koffie, broodjeslunch en rondleiding.

Het totaalbedrag van euro is overgemaakt op rekening 4240023 ten name van Oudheidkamer Tiel, te Tiel, met vermelding van uw naam en voorletters en "kleine excursie".

Wij maken u er op attent dat uw deelname aan de excursie alleen geregistreerd wordt na ontvangst van het door u overgemaakte bedrag.

Wilt u dus tijdig voor betaling zorg dragen?